

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

przeprowadzonej w dniu 27 marca 2015r.
w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bogdańcu
ul. Leśna 11; 66-450 Bogdaniec

Działając na podstawie art.22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2015r., poz.163), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. Nr 61, poz.543 ze zm.);

Zespół kontrolny w składzie:

- **Krystyna Chabowska** Starszy Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 75-1/2015 z dnia 12 marca 2015r. - *przewodnicząca zespołu kontrolnego*;
- **Krzysztof Frisoli** Starszy Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 75-1/2015 z dnia 12 marca 2015r.

[akta kontroli str. 1-2]

przeprowadził w dniu 27 marca 2015r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bogdańcu kontrolę kompleksową w zakresie wszystkich sfer działania jednostki z zakresu pomocy społecznej – zgodnie z Programem kontroli zatwierdzonym przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego.

[akta kontroli str. 3-10]

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[akta kontroli str. 11-12]

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług na rzecz klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogdańcu. Kontrola przeprowadzona była metodą losową i obejmowała dokumentację świadczeniobiorców oraz akta osobowe kierownika ośrodka i pracowników socjalnych w zakresie wymaganych kwalifikacji.

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2014r. do dnia kontroli.

Zagadnienia wymagające oceny:

1. Zgodność zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.
2. Zgodność kwalifikacji pracowników z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

3. Rodzaj działań podejmowanych na rzecz klientów pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej.
4. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.
5. Ocena realizacji przez gminę zapisów Porozumienia z dnia 13 czerwca 2000 r. w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.
6. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
7. Pomoc osobom starszym, przewlekle chorym, niepełnosprawnym.

O rozpoczęciu kontroli powiadomiono podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 11 marca 2015r. znak: PS-I.431.4.2.2015.KCha

[akta kontroli str. 13]

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielał Pan Rafał Deptuła - starszy pracownik socjalny pełniący obowiązki kierownika, podczas usprawiedliwionej nieobecności kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej Pani Zuzanny Dobosiewicz.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej przebywa na zwolnieniu lekarskim od 02.02.2015r. do 27.03.2015r.

USTALENIA

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogdańcu (w dalszej części protokołu zwany Ośrodkiem) działa na podstawie uchwalonego przez Radę Gminy Bogdaniec w dniu 14 maja 2014r. Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogdańcu (Uchwała Nr XXIX.185.2014) oraz Regulaminu Organizacyjnego Pomocy Społecznej w Bogdańcu - wprowadzonego Zarządzeniem Nr 01/2006 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogdańcu. Stwierdzono, że wskazana podstawa, zgodnie z którą Kierownik wprowadza Regulamin - jest niezgodna z zapisem § 7 pkt 1 obowiązującego Statutu z 2014r.

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek czynny jest w poniedziałek od godziny 7.30 do 17.00, od wtorku do czwartku - od godz. 7.30 do 15.30, w piątek od 7.30 do 14.00. Teren gminy podzielony jest na 4 rejony opiekuńcze. Kierownik posiada upoważnienie Wójta Gminy Bogdaniec Nr BR.0050.112.2013 do prowadzenia postępowań oraz wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. Kierownik Ośrodka przebywała na zwolnieniu lekarskim od dnia 02.02.2015r. do dnia 27.03.2015r.

Na czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy kierownika GOPS Pani Zuzanny Dobosiewicz, Wójt Gminy Bogdaniec powierzyła pełnienie obowiązków kierownika Panu Rafałowi Deptuła, jednak nie dłużej niż na 3 miesiące (pismo z dnia 10 marca 2015r. Nr KS.2120.1.2015). Pełniący obowiązki kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej posiada upoważnienie do wydawania decyzji administracyjnych i wyznaczenia osoby uprawnionej do dokonywania czynności w sprawach prawa pracy - Zarządzenie Nr KS.120.9.2015 Wójta

Gminy Bogdaniec z dnia 10 marca 2015r.

Warunki lokalowe. Ośrodek mieści się w budynku wolnostojącym, w którym pracownicy zajmują 5 pomieszczeń: jedno Kierownik jednostki, dwa pomieszczenia - pracownicy socjalni i asystent rodziny, 1 pomieszczenie - księgowa, 1- pracownicy realizujący świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny. W ocenie Zespołu kontrolnego i p.o. kierownika Ośrodka, warunki lokalowe są dobre.

[akta kontroli str. 14-26]

Ad. 1. Zgodność zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych w ośrodku pomocy społecznej określa art. 110 ust.11 i art. 12 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z nowelizacją - ust. 11 z dniem 1 stycznia 2015r. stanowi: ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ponadto, zgodnie z ust.12 - ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W toku kontroli ustalono, że w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bogdańcu zatrudnionych jest ogółem 9 osób. Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje 6 osób zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy, tj: Kierownik, 4 pracowników socjalnych (w rejonach opiekuńczych) oraz księgowa. Ponadto, 2 osoby realizujące zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego oraz jedna osoba - asystent rodziny.

Oceniając spełnienie wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych określonego w w/cyt. artykule stwierdzono, że Ośrodek Pomocy Społecznej spełnia określony wskaźnik - na 1 pracownika socjalnego przypada 1779 mieszkańców gminy (*Gmina Bogdaniec liczy 7116 mieszkańców - wg stanu na dzień 31 marca 2014 r.*).

W przypadku długotrwałej nieobecności Kierownika, osoba pełniąca obowiązki nie może być liczona do wymaganego wskaźnika zatrudnienia. Należy wówczas rozważyć czasowe zatrudnienie dodatkowej osoby na stanowisko pracownika socjalnego.

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania. Do rozwiązania sytuacja na stanowisku kierownika.

Ad. 2. Zgodność kwalifikacji pracowników z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

Kwalifikacje kierownika ośrodka pomocy społecznej określa art. 122 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym „osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej”.

W trakcie kontroli ustalono, że Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogdańcu posiada wymagane kwalifikacje na zajmowanym stanowisku. Na stanowisko kierownika powołana z dniem 01.08.1990r., specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej ukończyła w 1998r. Ponadto, spełnia wymagania kwalifikacyjne określone w art. 6 ust. 4 pkt 1, art. 53 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (t.j. Dz.U. z 2014r., poz. 1202).

Pan Rafał Deptuła posiada wymagane kwalifikacje do pełnienia obowiązków kierownika jednostki (wykształcenie wyższe magisterskie, zatrudniony w OPS od 2007r., studnia podyplomowe - zarządzanie i organizacja pomocy społecznej (2010r.).

Z akt osobowych pracowników socjalnych wynika, że wszyscy pracownicy posiadają kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku - zgodnie z wymogami art. 116 ustawy o pomocy społecznej. Dwóch pracowników socjalnych posiada wykształcenie wyższe magisterskie, specjalność „praca socjalna”, (tytuł uzyskały w 2010r.). Dwóch pracowników socjalnych posiada wykształcenie policealne w zawodzie „pracownik socjalny” i w Ośrodku zatrudnieni są od 1990 r. (obecnie na stanowisku „starszy pracownik socjalny”). Pracownicy socjalni z wykształceniem policealnym, nie posiadają specjalizacji zawodowej I stopnia w zawodzie pracownik socjalny.

Zgodnie z art. 119 ust.2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej, pracownik socjalny obowiązany jest podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie. Z akt osobowych pracowników socjalnych wynika, że w okresie 2014/2015 trzech pracowników socjalnych uczestniczyło w szkoleniach merytorycznych z zakresu pomocy społecznej, w tym z zakresu przeciwdziałania przemocy, natomiast jeden pracownik (z wykształceniem policealnym) nie uczestniczył w żadnym szkoleniu z zakresu pomocy społecznej (uczestniczył w szkoleniu dot. ochrony danych osobowych).

[akta kontroli str. 27-43]

Stwierdzono uchybienia w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników socjalnych.

Ad.3. Rodzaj działań podejmowanych na rzecz klientów pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej.

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2015r., poz. 163) - praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym i prowadzona jest w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej.

Z danych statystycznych za 2014 rok, zawartych w sprawozdaniu rocznym MPiPS-03 wynika, że w gminie Bogdaniec pomocą społeczną w różnych formach (zasiłki, usługi, praca socjalna) objęto 926 osób z 390 rodzin, pracę socjalną prowadzono z 926 osobami z 390 rodzin. Wskaźnik osób objętych pracą socjalną w stosunku do osób objętych pomocą społeczną stanowi 100 %.

Skontrolowano dokumentację 10 świadczeniobiorców pod względem wypełniania formularzy rodzinnego wywiadu środowiskowego, w tym planowanie pomocy oraz działań w ramach pracy socjalnej i zawierania kontraktów socjalnych.

Kontroli poddano dokumentację wybraną losowo z rejestru wniosków tj. Nr 28,41,212 – z 2014r. oraz 18 i 33 z 2015r. - w zakresie planowania pomocy, oraz 5 przypadków – w zakresie kontraktów socjalnych.

Akta klientów:

1. Dec. 4413.152.2014 z dnia 12.06.2014r.
2. Dec. 4411.05.2015 z dnia 23.01.2014r.
3. Dec. 4411.70.2014 z dnia 16.09.2014r.
4. Dec. 4411.21.2014 z dnia 06. z.2014r.
5. Dec. 4411.15.2015 z dnia 4.02.2015r.
6. Dec. 4413.28.2015 z dnia 17.02.2015r.
7. Dec. 4423.79.2015 z dnia 17.03.2015.
8. Dec. 4410.36.2014 z dnia 17.02.2014r.
9. Dec. 4410.89.2014 z dnia 10.10.2014r.
10. Dec. 4423.100.2014 z dnia 01.07.2014r.

Poddając ocenie sposób wypełniania formularza rodzinnego wywiadu środowiskowego pod względem planowania pomocy stwierdzono, że we wszystkich badanych przypadkach, pomoc zaplanowana rodzinie zatwierdzona jest przez kierownika jednostki. Jednak zaplanowana pomoc ograniczała się tylko do wsparcia w formie świadczeń pieniężnych lub w formie rzeczowej (bony). W pozycji „praca socjalna” nie w każdym przypadku odnotowano główny problem rodziny i kierunki zaplanowanych działań na rzecz ich rozwiązania, w tym np. planu zawarcia kontraktu socjalnego. Wpisując „wizyta w środowisku”, pomoc finansowa” lub „poradnictwo”, pracownik socjalny nie określił zakresu ani celu, w jakim poradnictwo rodzinie jest niezbędne. W przypadku klientki (sprawa Nr 5 – pomoc w formie talonów) w wywiadzie środowiskowym brak adnotacji o głównym problemie i powodach przyznania pomocy w formie rzeczowej. Ponadto, w przypadku

klientki (sprawa nr 7), która zwróciła się o pomoc w formie posiłków w szkole dla dziecka (dochód przekracza kryterium ustawowe), w wywiadzie środowiskowym „praca socjalna” nie odnotowano faktu i powodu, na podstawie którego został zawarty z klientką kontrakt socjalny. Zatem, plan pomocy nie jest adekwatny do rozpoznanej sytuacji, nie wskazuje form pomocy oraz planowanych działań.

W trzech kontrolowanych przypadkach, stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania w sprawie świadczeń z pomocy społecznej:

- **sprawa Nr 9.** Wątpliwość budzi termin przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego i ustalania sytuacji dochodowej. Z kontrolowanej dokumentacji wynika, że klient posiada orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności i uprawniony jest do zasiłku stałego i pielęgnacyjnego. W dniu 10.10.2014r. zwrócił się do Ośrodka Pomocy Społecznej o pomoc finansową zgodnie z posiadanymi uprawnieniami i w dniu 10.10.2014r. pracownik socjalny przeprowadził wywiad środowiskowy w miejscu zamieszkania (we wsi Kwiatkowice). Decyzję przyznającą zasiłek stały wraz ze składką zdrowotną wydano w dniu 10.10.2014r. w kwocie 529zł na miesiąc październik 2014r.

Klient złożył 3 wnioski o przyznanie zasiłku stałego (wniosek z 5.11.2014r.- przyznano na XI i XII 2014r., wniosek z 02.01.2015r. – przyznano na okres I-XII 2015r.). Pracownik socjalny zobowiązując klienta do złożenia ponownych wniosków o zasiłek stały nie uwzględnił faktu, że osoba uprawniona do zasiłku stałego już raz wniosek złożyła i posiadane orzeczenie jest aktualne. Żądanie 3 wniosków jest w tym przypadku działaniem nieprawidłowym. Nie zastosowano przepisu art. 100 ust.1, zgodnie z którym należy kierować się przede wszystkim dobrem osób korzystających z pomocy społecznej i ochroną ich dóbr osobistych. Ponadto, na załatwienie sprawy zgodnie kpa organ ma miesiąc czasu, zatem należało w tym przypadku ustalić w pierwszej kolejności sytuację dochodową (zasiłek pielęgnacyjny 153zł) i wówczas wyliczyć kwotę zasiłku stałego. Tym bardziej, że zasiłek pielęgnacyjny osobie przyznano od miesiąca sierpnia 2014r. (Dec. Nr 4501.44.431.2013.2014.ML) i już od sierpnia klient posiadał dochód. Pomimo, iż odrębna komórka ds. świadczeń rodzinnych mieści się w Ośrodku, pracownik socjalny nie podjął działań na rzecz klienta niepełnosprawnego, tylko zobowiązał do ponownego zgłoszenia się w dniu 14.10.2014r. z wnioskiem o przyznanie zasiłku pielęgnacyjnego (adnotacja w wywiadzie środowiskowym). W tym przypadku, rolą pracownika socjalnego było poinformowanie klienta o możliwościach uzyskania kompleksowej pomocy tj. świadczeń z systemu pomocy społecznej oraz z systemu świadczeń rodzinnych. Pracownik powinien wyjaśnić inne okoliczności mogące mieć znaczenie dla udzielenia konkretnych świadczeń.

- **sprawa nr 4.** Wątpliwość budzi fakt nie przyznania zasiłku stałego osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym. Ośrodek przyznał klientce pomoc tylko w formie zasiłków okresowych i dożywiania dzieci w szkole (klientka samotnie wychowująca 3 dzieci, w tym dziecko niepełnosprawne, dochód rodziny poniżej kryterium ustawowego). Pracownik socjalny zobowiązał

klientkę do zarejestrowania się w PUP w celu uzyskania uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego (składka zdrowotna opłacana przez PUP) i poszukiwania pracy. Opłacanie składki zdrowotnej przez PUP uwarunkowane jest jednak systematycznym zgłaszaniem się w Urzędzie, co w przypadku osoby niepełnosprawnej, w zależności od występujących ograniczeń i rodzaju schorzenia, może stanowić utrudnienie. W dokumentacji jest oświadczenie klientki z dnia 07.02.2012r. że nie ubiega się o zasiłek stały.

Osoba niepełnosprawna w stopniu umiarkowanym może pobierać zasiłek stały oraz jednocześnie podjąć pracę w warunkach chronionych, jeśli spełnia odpowiednie kryterium dochodowe.

W kontrolowanej dokumentacji (2014/2015) stwierdzono, że Ośrodek przyznaje co miesiąc zasiłek okresowy klientce i nie podejmuje żadnych działań w kierunku przyznania osobie uprawnionej świadczenia w formie zasiłku stałego z powodu niepełnosprawności (brak notatki służbowej oraz zapisu w wywiadzie).

Zaznaczyć należy, że zasiłek okresowy jest świadczeniem uznaniowym, które można otrzymać tylko **w ściśle określonych sytuacjach i tylko przez konkretny okres**. Natomiast zasiłek stały jest świadczeniem obligatoryjnym, przyznawanym osobom uprawnionym. Zasiłek stały i zasiłek okresowy w systemie pomocy społecznej stanowią dwa odrębne i niezależne od siebie świadczenia, natomiast zasady ich przyznawania odrębne dla każdego z nich – zostały precyzyjnie określone w art. 37 i 38 ustawy o pomocy społecznej.

- **sprawa nr 8.** Kierownik zatwierdził pomoc w formie zasiłku stałego na okres II-VI 2014r. W wywiadzie środowiskowym z dnia 11.02.2014r. pracownik socjalny sporządzając decyzję nie wziął pod uwagę zatwierdzonej przez kierownika pomocy, wpisując w decyzji „od II-III 2014r.” Brak uzasadnienia zmiany decyzji kierownika.

We wszystkich kontrolowanych sprawach - na wniosku (podanie o pomoc) brak potwierdzenia wpływu do Ośrodka (brak datownika). Data wpływu ma istotne znaczenie przy ustalaniu prawa do świadczeń, ponieważ świadczenia przyznawane są i wypłacane od miesiąca, w którym został złożony wniosek (art.106, ust.1, pkt 3). Nie zawsze jednak data wniosku jest tożsama z datą wpływu do Ośrodka.

Kontrakty socjalne

W ramach prowadzonej pracy socjalnej, zgodnie z art.108, pracownik socjalny Ośrodka może zawrzeć z klientem kontrakt socjalny. Kontrakt socjalny jest podstawowym narzędziem pracy socjalnej prowadzonej w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, a także w celu określenia współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny.

Ustalono, że pracownicy socjalni zawarli 4 kontrakty socjalne w roku 2014r. i 1 w 2015r. Wskaźnik osób, z którymi zawarto kontrakt socjalny w stosunku do liczby osób objętych pracą socjalną w 2014r. stanowi 0,4% i jest znacznie niższy niż średnia w województwie - 6%. Kontroli poddano 5 kontraktów.

Oceniając sposób wypełniania formularza kontraktu socjalnego stwierdzono, że w każdym przypadku pracownik socjalny określił cel główny i cele szczegółowe. W czterech przypadkach kontrakty dotyczyły uzyskania źródła dochodu, w jednym przypadku ustalenia stopnia niepełnosprawności. W każdym przypadku ustalone zostały działania, zarówno po stronie klienta, jak i działania po stronie pracownika socjalnego - z terminem ich realizacji. W czterech przypadkach wskazane działania nie wynikają z zaplanowanej pracy socjalnej, wykazanej w formularzu wywiadu środowiskowego. W przypadku klienta (sprawa nr 10) działania zawarte w kontrakcie wynikając z zapisów w wywiadzie. Z ocen realizacji ustaleń kontraktu, sporządzonych przez pracownika socjalnego wynika, że klienci wywiązali się z ustaleń i cel główny został osiągnięty. Ogółem na pięć zawartych kontraktów - 2 osoby podjęły zatrudnienie, 1-złożyła wniosek do ZUS, 1-ustalono stopień niepełnosprawności, 1-w trakcie realizacji.

W trzech kontrolowanych przypadkach wątpliwość budzi celowość zawarcia kontraktu. Dotyczy spraw:

- **sprawa nr 7** - kontrakt socjalny zawarty w dniu 17.03.2015r. do dnia 30.04.2015r. z klientką, której dochód rodziny znacznie przekracza kryterium ustawowe, która złożyła wniosek o przyznanie pomocy tylko w formie posiłków w szkole dla dziecka. W kontrakcie określono cel główny: aktywizacja zawodowa, natomiast celami szczegółowymi było poszukiwanie zatrudnienia, niezależność finansowa, zdobycie doświadczenia zawodowego, częsty kontakt z PUP.

W tym przypadku wątpliwym jest uzyskanie doświadczenia zawodowego w ciągu 1,5 miesiąca.

- **sprawa nr 8** - kontrakt socjalny zawarty w dniu 8.01.2014r. do dnia 28.02.2014r., cel główny - pozyskanie dochodu (emerytury); cele szczegółowe - odnowienie kontaktów z rodziną, pozyskanie dochodu, wynajem mieszkania.

W tym przypadku zawarcie kontraktu z osobą w wieku 70 lat winno być raczej zastąpione działaniem pracownika socjalnego w ramach pracy socjalnej, prowadzonej na rzecz osoby starszej.

- **sprawa nr 9** - kontrakt zawarty w dniu 01.09.2014r. w celu nabycia przez klienta uprawnień do zasiłku stałego, ubezpieczenia zdrowotnego poprzez złożenie wniosku o ustalenie stopnia niepełnosprawności. W tej sytuacji pracownik socjalny nie wziął pod uwagę faktu, że klient w dniu 21.08.2014r. złożył już wniosek wraz z wymaganą dokumentacją do PZON o ustalenie stopnia niepełnosprawności (data złożenia wniosku w PZON na orzeczeniu Nr PZON.4010.1913.2014).

W tym przypadku nie dokonano wspólnych ustaleń w zakresie sformułowania celu głównego, celów szczegółowych oraz działań i zobowiązań obu stron.

Należy nadmienić, że zgodnie art. 6 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej – kontrakty socjalne są zindywidualizowaną umową wsparcia zawartą przez pracownika socjalnego z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy,

w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny oraz w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Jednak kontrakt socjalny nie musi być narzędziem stosowanym przez pracownika socjalnego do pracy z każdym klientem. Powinien być stosowany przede wszystkim w sytuacjach, kiedy osoba/rodzina wykazuje dużą determinację w podejmowaniu działań zmierzających do swojego usamodzielnienia, długotrwale korzysta ze świadczeń pomocy społecznej i nie wierzy w możliwości zmiany, czy też osoba/rodzina potrafi samodzielnie zaspokajać swoje potrzeby, jednak świadomie dąży do uzyskania świadczeń (co jest trudne do udowodnienia).

[akta kontroli str. 44-216]

Zadanie realizowane z uchybieniami pod względem dokumentowania działań i planowania pomocy na rzecz klientów - z wykorzystaniem narzędzi pracy socjalnej, w tym zawierania kontraktów socjalnych. Ponadto stwierdzono uchybienia pod względem prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z pomocy społecznej.

Ad. 3. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.

Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej, „udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;” należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Ww. potrzeby stanowią minimum egzystencji, a Gmina zobowiązana jest zapewnić je każdej osobie tego pozbawionej.

Z danych statystycznych za 2014 rok zawartych w sprawozdaniu rocznym MPiPS-03 wynika, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogdańcu udzielił pomocy 2 osobom z powodu bezdomności. Z wyjaśnień p.o. Kierownika jednostki wynika jednak, że w/w sprawozdaniu wkraść się błąd, ponieważ w okresie objętym kontrolą, z wnioskiem o pomoc nie wystąpiła żadna osoba bezdomna, jak również Ośrodek nie posiadał żadnej wiedzy o w/w osobach przebywających na terenie gminy.

Na terenie gminy nie ma placówki udzielającej wsparcia dla osób bezdomnych. Gmina nie zapewnia stałej gotowości do zapewnienia miejsca całodobowego pobytu osobie bezdomnej (np. brak stosownych porozumień z noclegowniami, schroniskami). P.o. Kierownika wyjaśnia, że w przypadku pojawienia się osoby bezdomnej na terenie gminy, skierowana ona zostanie do noclegowni w Gorzowie Wlkp. działającej przy Stowarzyszeniu Pomocy Bliźniemu im. Brata Krystyna.

W ocenie kontrolujących, gmina powinna zapewnić gotowość do zapewnienia całodobowego schronienia osobie bezdomnej, np.: poprzez podpisanie porozumienia z gminą prowadzącą placówkę wsparcia dla osób bezdomnych w celu zapewnienia gotowości do przyjęcia osoby na wypadek wystąpienia takiej potrzeby. Daje to gwarancję, że pomoc udzielona zostanie we właściwym czasie na poziomie odpowiadającym potrzebom osoby bezdomnej.

Brak zapewnionej gotowości udzielania schronienia osobie bezdomnej.

Ad.5. Ocena realizacji przez gminę zapisów Porozumienia na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych, opuszczających areszt śledczy oraz ich rodzin.

Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego realizowana jest na podstawie art. 17 ust.1 pkt.16a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz na podstawie Porozumienia zawartego dnia 13 czerwca 2000 r. pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.

Ze sprawozdania rocznego MPiPS-03 wynika, iż w 2014 roku pomocy społecznej udzielono 2 osobom zwolnionych z zakładów karnych i aresztów śledczych.

Skontrolowano dokumentację 2 świadczeniobiorców pod względem działań podejmowanych w ramach pracy socjalnej i planowania pomocy. Kontrolę poddano dokumentację:

1. Dec. GOPS.4413.273.2014 z dnia 01.10.2014r.
2. Dec. GOPS.4413.310.2014 z dnia 05.12.2014r.

Poddając ocenie sposób wypełniania formularza wywiadu środowiskowego pod względem planu pomocy stwierdzono, że w każdym przypadku w planie pomocy wskazano wsparcie finansowe w formie zasiłku celowego na dożywianie w ramach programu, oraz w ramach pracy socjalnej - uczestnictwo w CIS-ie w Bogdańcu. Wywiady środowiskowe przeprowadzone były w tym samym dniu, w którym został złożony wniosek o pomoc. Również w tym samym dniu wydano decyzje na pomoc na zakup żywności. W jednym przypadku osoba wnioskująca o pomoc nie przedstawiła świadectwa zwolnienia z zakładu karnego (zagubiła). Osoby korzystające z pomocy są osobami samotnie gospodarującymi.

W jednym przypadku klient zrezygnował z podpisania indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego w CIS, ponieważ jak wynika z wywiadu - podjął lepiej płatną pracę jako mechanik samochodowy. W drugim przypadku osoba wpisana jest na listę oczekujących i Ośrodek przyznał pomoc w formie zasiłku celowego w wys.300 zł w formie bonu na zakup żywności. W wywiadzie brak adnotacji o sposobie wykorzystania świadczeń i powodów, na podstawie których przyznano pomoc rzeczową. W tym przypadku plan pomocy nie jest adekwatny do rozpoznanej sytuacji.

Oceniając realizację postanowień zawartych w Porozumieniu stwierdzono, że Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy osobom opuszczającym zakłady karne, jednak nie w pełni realizuje zapisy Porozumienia zawartego pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej - brak dokumentacji potwierdzającej współpracę z zakładami karnymi (paragraf 8 wyżej cyt. Porozumienia).

[akta kontroli str. 217-250]

Stwierdzono uchybienia w zakresie dokumentowania działań i planowania pomocy na rzecz klientów. Stwierdzono również uchybienia pod względem podejmowanych działań

z administracją zakładów karnych na rzecz poprawy współpracy w realizacji zapisów porozumienia.

Ad. 5. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3,5, 6 ustawy o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. 2015r. poz. 163 ze zm.), przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375) Gmina powinna zapewnić wsparcie i rozwój różnych form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W gminie brak infrastruktury dla osób z zaburzeniami psychicznymi, nie ma środowiskowego domu samopomocy oraz klubu samopomocy. Nie są realizowane usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W rejestrze wpływu wniosków prowadzonym przez Ośrodek brak wniosków o tę formę pomocy.

Najbliżej położone Środowiskowe Domy Samopomocy znajdują się w ościennych gminach, tj.: w Witnicy (30 miejsc) oraz w Gorzowie Wlkp. (łącznie 85 miejsc), oddalonych około 15 km.

Z wyjaśnień Kierownika jednostki wynika, że kontrolowana jednostka (Gmina Bogdaniec) ma podpisane porozumienie z Miastem Gorzów Wlkp. w sprawie kierowania do ośrodków wsparcia (Porozumienie Nr 031.1.2015 z dnia 13.02.2015r. w sprawie objęcia mieszkańców Gminy Bogdaniec opieką i usługami świadczonymi przez Środowiskowy Dom Samopomocy). Z analizowanej dokumentacji (rodzinnego wywiadu środowiskowego, decyzja administracyjna, zaświadczenie, wnioski) wynika, że z terenu gminy łącznie 2 osoby uczęszczają do Środowiskowych Domów Samopomocy w Gorzowie Wlkp. (Decyzja nr 130010.000032.2015 z dnia 13.02.2015), jedna osoba aktualnie oczekuje na miejsce w ośrodku.

Z analizy dokumentacji – rodzinnego wywiadu środowiskowego również wynika, że jedna osoba podjęła zatrudnienie w firmie ochrony mienia Herkules w Gorzowie Wlkp. na stanowisku sprzątaczką (umowa na cały etat). Ponadto z wyjaśnień p.o. Kierownika wynika, że upubliczniona jest informacja o bezpłatnych dyżurach radcy prawnego, możliwości z korzystania komputera w tym przeglądania ofert pracy w siedzibie Gminnego Centrum Informacyjnego w Bogdańcu. Brak jednak dowodów na to, że osoby z zaburzeniami psychicznymi korzystały z takiej formy wsparcia jak również przekazywania w/w osobom informacji w tym zakresie.

Ustalono, że na koniec 2013 r. liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w gminie wynosiła 229 osób (dane Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia z roku 2013), natomiast średnia liczba leczonych w stosunku do liczby mieszkańców gminy stanowiła 3,22% (średnia w województwie: 5,81%).

W ramach czynności kontrolnych ustalono, że w 2013 roku (zgodnie z sprawozdaniem rocznym MPiPS-03) liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie w formie zasiłku stałego wyniosła – 42 (obecnie tą formą świadczenia objętych jest 38 osób). Ustalono,

że 5 osób, które pobierały świadczenie pieniężne w formie zasiłku stałego, posiadały orzeczenia Powiatowych Zespołów do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z kodami chorobowymi 01-U oraz 02-P, oraz w jednym przypadku z kodem towarzyszącym 07-S.

Skontrolowano dokumentację 5 świadczeniobiorców korzystających z zasiłków stałych wypłacanych na podstawie wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności z tytułu zaburzeń psychicznych. Ustalono, że w wywiadach środowiskowych, w każdym skontrolowanym przypadku pracownicy socjalni szczegółowo opisali sytuację osoby uprawnionej do świadczeń. Stwierdzono, że dokumentacja była kompletna, zachowane były terminy określone przepisami.

Z analizy dokumentacji wynika, że wszystkie osoby prowadzą samodzielnie gospodarstwo domowe, nie mniej 3 osoby zamieszkują samodzielnie, natomiast pozostałe 2 osoby razem z rodzicami. Z dokumentacji wynika również, że pozostałe osoby utrzymują kontakt z rodziną. Przedział wiekowy osób pobierających świadczenie wynosi: 21 - 55 lat.

Cztery osoby posiadają orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym, natomiast jedna osoba w stopniu znacznym. Termin ważności orzeczenia dla poszczególnych osób wynosi: 23.04.2015r., 19.07.2015r., 19.08.2015r., 21.07.2017r. oraz w jednym przypadku na stałe. Wszystkie w/w osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności mają wskazania do korzystania z wsparcia z systemu środowiskowego w samodzielnej egzystencji, tj. korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych oraz rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki; w przypadku dwóch osób wskazania do podjęcia zatrudnienia w pracy chronionej; w jednym przypadku do podjęcia odpowiedniego szkolenia specjalistycznego, a także w jednym przypadku konieczność zapewnienia stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji (w tym przypadku osoba jest umieszczona w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym w Psychiatrycznym w Wielospecja-listycznym Szpitalu Wojewódzkim w Gorzowie Wlkp.).

Poza świadczeniem pieniężnym w formie zasiłku stałego, 2 osoby otrzymują również świadczenie pieniężne w formie zasiłku pielęgnacyjnego, natomiast jedna osoba otrzymuje również świadczenie pieniężne w formie zasiłku celowego na posiłek w ramach programu rządowego z dożywiania. Powodem przyznania świadczenia jest niepełnosprawność, choroba przewlekła, ubóstwo oraz bezrobocie.

Z ustalonych planów pomocy dla w/w osób wynika, że celem głównym dla 2 osób jest poradnictwo oraz wizyty, dla 1 osoby jest analiza aktualnych potrzeb, wsparcie rodziny a także informowanie w sprawie skorzystania z pomocy psychiatrycznej, natomiast w następnym przypadku, jako praca socjalna widnieje wpis: udzielenie pomocy finansowej. Przytoczone wpisy w planie pomocy nie są celami, lecz działaniami do niego zmierzającymi, ponadto pracownik socjalny nie określił szczegółowo zakresu ani celu (nie wskazano form pomocy oraz planowanych działań). Z uwagi na to, że osoby z zaburzeniami psychicznymi są specyficzną grupą osób, w planach pomocy brakuje ukierunkowanych „konkretnych” działań w celu przywrócenia możliwości społecznego funkcjonowania a także współdziałania z rodziną (nie wyczerpują całkowitego potencjału w/w osób). Brak ustalonego

szerokiego wsparcia środowiskowego i instytucjonalnego. W żadnym przypadku nie uwzględniono propozycji korzystania z wsparcia Środowiskowego Domu Samopomocy. Z analizowanych przypadków wynika, że tylko 3 osoby z zaburzeniami psychicznymi otrzymały odpowiednie wsparcie (1,31%). Jest to jednak zbyt mała grupa w stosunku do osób leczonych przebywających na terenie gminy która wynosiła 229 osób.

Brak skutecznych działań podejmowanych przez gminę na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w celu zapewnienia odpowiedniego oparcia społecznego zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej a także ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. Pismem z dnia 03.09.2014r. Lubuski Urząd Wojewódzki poinformował gminę Bogdaniec, że odsetek osób objętych wsparciem w formie kierowania do ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy kształtował się na poziomie 0%. Z wyjaśnień Kierownika jednostki z dnia 15.12.2014r. (GOPS.020.92.2014) wynikało, że osoby z zaburzeniami psychicznymi z terenu gminy, ze względu na brak miejsc w Środowiskowym Domu Samopomocy w Witnicy w 2014r., nie korzystały z tego rodzaju wsparcia. Powyższe osoby były jednak objęte wsparciem w formie pracy socjalnej, pomocą finansową a także wsparciem lekarza specjalisty. Kierownik jednostki poinformował również, że w 2015r. planowane jest utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Bogdańcu.

[akta kontroli str. 251-274]

Zadanie realizowane jest z uchybieniami pod względem realizacji form (szerokich działań) oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi a także sposobu planowania pomocy na rzecz w/w osób.

Ad. 6. Działania podejmowane na rzecz osób starych, chorych, niepełnosprawnych.

Usługi opiekuńcze.

Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi uregulowane zostało Uchwałą Nr XXVII/240/2010 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 24 września 2010 r. , zmieniającą uchwałę Nr XXI/185/2009 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 24 listopada 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat jak również trybu ich pobierania.

Usługi opiekuńcze są realizowane przez 5 opiekunek (wyboru dokonano losowo) zatrudnionych w Ośrodku w ramach umowy – zlecenie. Godziny pracy opiekunki rozliczane są na podstawie kart pracy (harmonogram świadczenia usług), które są codziennie

podpisywane przez osoby u których świadczone są usługi. 2 osoby które są zatrudnione w charakterze opiekunek, są jednocześnie beneficjentami świadczeń z pomocy społecznej

Budżet zaplanowany na świadczenia usług opiekuńczych na 2014 rok wyniósł 28.900 zł., natomiast na 2015 rok został zaplanowany w wysokości 29.700 zł.

Z danych liczbowych przedstawionych w sprawozdaniu rocznym MPiPS-03 z realizacji zadań pomocy społecznej wynika, iż w roku 2014 ze świadczeń pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych korzystało 8 osób. Na dzień postępowania kontrolnego, ze świadczeń pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych korzystało 9 osób.

Skontrolowano dokumentację 5 osób korzystających z usług opiekuńczych (55% korzystających ze wsparcia – dokonano wyboru teczek nr: 1, 3, 5, 6 i 8). Stwierdzono, iż w aktach znajdowała się pełna dokumentacja, zaświadczenia lekarskie, w niektórych przypadkach orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, ponadto zachowane były terminy przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, aktualizacji wywiadu jak i wydanej decyzji.

Wiek w/w osób korzystających z usług opiekuńczych wynosi: 49, 59, 64, 84 i 86 lat. Schorzenia osób korzystających z usług opiekuńczych to: choroba wieńcowa, anemia, niedowład kończyn na wózku inwalidzkim, owrzodzenie kończyn dolnych, niedosłuch.

Jedna z w/w osób posiadała orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym (05-R, 10-N), z którego wynikały m.in. wskazania do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej oraz konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Trzy osoby korzystające z usług opiekuńczych to osoby samodzielnie prowadzące gospodarstwo domowe (wdowa, panna, kawaler), natomiast dwie osoby prowadzą wspólne gospodarstwo wraz z małżonkiem. Wg. dokumentacji tj. rodzinnego wywiadu środowiskowego wynika, że wszystkie osoby które prowadzące samodzielnie gospodarstwo domowe, mają zapewnione wsparcie osób bliskich, rodziny (dzieci, syna oraz wnuka) w szczególności w dni wolne od pracy (w okresie kiedy nie są sprawowane usługi).

Dochodem dla 3 osób jest świadczenie emerytalne, dla 1 osoby świadczenie rentowe wypłacane z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W przypadku 1 osoby, legitymującej się znacznym stopniem orzeczenia o niepełnosprawności, jest pobierane świadczenie z pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych w formie zasiłku stałego i zasiłku pielęgnacyjnego.

Wszystkie wnioski o przyznanie usług opiekuńczych zostały rozpatrzone pozytywnie. W 4 przypadkach, usługi opiekuńcze świadczone są odpłatnie, w tym: w jednym przypadku odpłatność wynosiła 65%, w jednym przypadku odpłatność wynosiła 45%, w dwóch przypadkach wynosiła 40%, natomiast w jednym przypadku osoba była zwolniona z ponoszenia odpłatności.

W kontrolowanej dokumentacji liczba godzin usług opiekuńczych w tygodniu w stosunku do jednej osoby wynosiła:

- 1 osoba: poniedziałek/środa/piątek - 2 godz. x 3 dni w tygodniu;
podanie: 11.02.2015; wywiad: 11.02.2015; decyzja nr. GOPS.4425.06.2015 z dnia 16.02.2015 (okres: 16.02.2015-31.07.2015)
- 1 osoba: od poniedziałku do piątku - 2 godz. x 5 dni w tygodniu;
podanie: 31.12.2014; wywiad: 02.01.2015; decyzja nr. GOPS.4425.05.2015 z dnia 02.01.2015 (okres: 02.01.2015-31.12.2015)
- 1 osoba: od poniedziałku do piątku - 3 godz. x 5 dni w tygodniu;
podanie: 31.12.2014; wywiad: 02.01.2015; decyzja nr. GOPS.4425.03.2015 z dnia 02.01.2015 (okres: 02.01.2015-31.12.2015)
- 1 osoba: od poniedziałku do piątku - 3 godz. x 5 dni w tygodniu;
podanie: 31.12.2014; wywiad: 02.01.2015; decyzja nr. GOPS.4425.01.2015 z dnia 02.01.2015 (okres: 02.01.2015-31.12.2015)
- 1 osoba: od poniedziałku do piątku - 4 godz. x 5 dni w tygodniu;
podanie: 31.12.2014; wywiad: 02.01.2015; decyzja nr. GOPS.4425.04.2015 z dnia 02.04.2015 (okres: 02.01.2015-31.07.2015)

Średnia liczba godzin świadczonych usług w ciągu dnia dla 1 osoby wyniosła 1,86 godziny.

Prowadzone są karty pracy, które potwierdzają wykonanie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby wymagających w/w świadczenia (podpis świadczeniobiorcy). Wszystkie w/w osoby korzystające z usług opiekuńczych, mają zapewnioną pomoc w zakresie zaspokajania potrzeb bytowych i prowadzenia gospodarstwa domowego, tj.: pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opieka higieniczna, pielęgnacja zalecana przez lekarza a także zapewnienie kontaktu z rodziną i otoczeniem.

[akta kontroli str. 275-291]

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania.

Z wyjaśnień p.o. Kierownika a także z dokumentacji (ulotki, www) wynika, że na terenie gminy Bogdaniec organizowane są różne formy wsparcia dla osób starszych. Ośrodek Pomocy Społecznej obecnie prowadzi rekrutację osób starszych do Projektu „Aktywizacja Niepełnosprawnych Seniorów 60+”, którego celem głównym jest nabycie przez uczestników umiejętności posługiwania się komputerem oraz poruszania się po informatycznych portalach różnych instytucji oraz urzędów państwowych tj. eWuń, Zus, bankowość elektroniczna (realizatorem projektu jest: Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych). Pracownicy socjalni przeprowadzając wywiady środowiskowe, motywują osoby starsze do podejmowania edukacji, która może zapewnić im poczucie wartości i bezpieczeństwa, a także pobudzić do aktywności społecznej (Uniwersytet III wieku, chór „Jagienki” prowadzone przez gminę Bogdaniec, oraz funkcjonujące na terenie gminy Koła Gospodyń Wiejskich (Jenin, Włostów, Lubczyń, Chwałowice)).

Z wyjaśnień p.o. Kierownika jednostki wynika, że w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia osób starszych, podejmowane są działania poprzez kontakt z lekarzem rodzinnym a w razie potrzeby także ze służbami mundurowymi (policja, straż miejska). W razie potrzeby następuje również kontakt z rodziną oraz z sąsiedztwem a także zapewnienie pomocy osobie potrzebującej wsparcia w formie usług opiekuńczych lub instytucjonalnej.

[akta kontroli str. 292-293]

Kierowanie do domu pomocy społecznej.

Ośrodek realizuje zadanie gminy o charakterze obowiązkowym, określone w art. 17 ust.1, pkt 16 ustawy o pomocy społecznej dot. kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu. Na terenie gminy Bogdaniec nie ma domu pomocy społecznej.

Ustalono, że w 2014 r. koszt pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej wyniósł 26 989,00 zł. Zabezpieczenie budżetu na 2015 r w wysokości 28 160,00 zł.

Na dzień kontroli, w domach pomocy społecznej przebywało 2 mieszkańców z terenu gminy Bogdaniec tj. w Tursku oraz w Kostrzynie nad Odrą. Gmina ponosi pełną odpłatność za 1 mieszkańca gminy który jest umieszczony w całodobowej placówce. Ponadto w przypadku drugiej osoby umieszczonej w placówce całodobowej, dwie rodziny ponoszą pełną odpłatność w ramach umowy dot. odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej. Wyliczona kwota odpłatności (2 zawarte umowy) naliczone są prawidłowo zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej.

W latach 2014/2015 do Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogdańcu wpłynęły 2 wnioski o umieszczenie w placówce całodobowej (nie wydano żadnej decyzji administracyjnej odmownej w zakresie kierowania do placówki).

W toku czynności kontrolnych przeanalizowano dokumentację w/w osób ubiegających się o umieszczenie w domu pomocy społecznej. W obu przypadkach ustalono, że dokumentacja jest kompletna.

W przypadku pierwszej osoby, w aktach znajduje się: **wniosek osoby ubiegającej się o skierowanie do domu pomocy społecznej (24.03.2014r.)**, zaświadczenie lekarskie z informacją o zapewnieniu całodobowej opieki (25.03.2014r. – klientka została poinformowana o przedstawieniu stosownego zaświadczenia lekarskiego), **przeprowadzony wywiad środowiskowy (25.03.2014r.)**, **decyzje administracyjna kierująca do Domu Pomocy Społecznej w Tursku (25.03.2014r.)**. W/w osoba została umieszczona w Placówce w dniu 28.03.2014r. Z analizy dokumentacji, rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz zaświadczeń lekarskich wynika, że osoba boryka się z wieloma chorobami wieku starczego utrudniającymi codzienne funkcjonowanie (nie chodzi samodzielnie, porusza się na wózku inwalidzkim). Utrzymuje się ze świadczenia emerytalnego wypłacanego z ZUS.

W przypadku drugiej osoby ustalono, że w aktach znajduje się: **wniosek osoby ubiegającej się o skierowanie do domu pomocy społecznej (06.08.2014r.)**, **przeprowadzony wywiad środowiskowy (06.08.2014r.)**, **decyzje administracyjna kierująca do Domu Pomocy**

Spółecznej nr 1 w Gorzowie Wlkp. (06.08.2014r.) - powodem przeprowadzenia postępowania w trakcie jednego dnia było podjęcie szybkich działań w celu umieszczenia klienta w placówce, przygotowany komplet dokumentacji (oświadczenia, zaświadczenia lekarskie), a także zamieszkiwanie klienta w bliskim sąsiedztwie Ośrodka.

W dokumentacji w/w osoby znajduje się także zaświadczenie lekarskie informujące, że ze względu na przechodzoną przewlekłą chorobę która nie wymaga leczenia szpitalnego, wymagane jest zapewnienie całodobowej stałej opieki (28.07.2014r.). Z wyjaśnień p.o. Kierownika wynika, że w/w osoba ubiegająca się o umieszczenie powiadomiła jednostkę, że chce być umieszczona wyłącznie w Domu Pomocy Społecznej nr 1 w Gorzowie Wlkp., a w przypadku braku miejsc, wyraża chęć oczekiwania na wolne miejsce. Pismem (GCPRIPS-DPS-lista/14)) z dnia 09.09.2014r. Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie i Polityki Społecznej poinformowało kontrolowaną jednostkę, że z uwagi na aktualny brak miejsc w Domu Pomocy Społecznej nr 1 w Gorzowie Wlkp., w/w osoba została wpisana na listę osób oczekujących na umieszczenie pod pozycją nr 87. Natomiast ustalony czas oczekiwania na umieszczenie w placówce wynosi ok. 2-3 lata.

W/w osoba po operacji przepukliny rozworu przełykowego przepony, przewlekła niewydolność krążenia, niedoczynność tarczycy – osoba poruszająca się na wózku inwalidzkim. Dwukrotnie hospitalizowana w 2014 roku (kwiecień, lipiec). W/w osoba jest wdową, prowadzącą samodzielnie gospodarstwo domowe. Utrzymuje kontakt z bratem, który wraz ze swoją rodziną mieszka w ościennej miejscowości, a także sporadyczny kontakt z córką, która na stałe mieszka i pracuje w Niemczech (wizyty 1 raz w miesiącu). Utrzymuje się ze świadczenia emerytalnego wypłacanego z ZUS, ponadto w/w osoba otrzymuje co miesięczne wsparcie finansowe od swojej córki.

Analizując wywiad środowiskowy, w tabeli „funkcjonowanie rodziny w środowisku i zagrożenia ze strony środowiska” pracownik socjalny wskazał na utrudniony kontakt z otoczeniem spowodowany złym stanem zdrowia. Natomiast w tabeli „sytuacja zdrowotna” pracownik socjalny poinformował, że w/w wymaga całodobowej opieki osób drugich. Osoba leżąca, niekiedy poruszająca się na wózku inwalidzkim a także balkoniku. Mimo 2-3 letniego okresu oczekiwania na umieszczenie w placówce, posiadania wielu dolegliwości chorobowych (m.in. problemów z poruszaniem się), w/w osobie na czas oczekiwania nie zostały zaproponowane oraz zapewnione inne formy wsparcia (w tym zapewnienie pomocy w formie usług opiekuńczych). Stwierdzone potrzeby zapewnienia całodobowej opieki, brak możliwości samodzielnego funkcjonowania w środowisku, i jednocześnie pozostawienie klienta bez wsparcia w tym zakresie, zagraża jego bezpieczeństwu.

[akta kontroli str. 294-300]

Stwierdzono uchybienia w sposobie realizacji zadania w zakresie zapewnienia odpowiedniego wsparcia na czas oczekiwania na umieszczenie w placówce.

WNIOSKI:

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadań pod względem:

1. Kwalifikacji Kierownika jednostki i pracowników socjalnych.
2. Spełnienia ustawowego wymogu zatrudnienia pracowników socjalnych.
3. Wsparcia osób korzystających z usług opiekuńczych.
4. Dostosowania oferty aktywizacji osób starszych z terenu gminy.

Stwierdzono uchybienia lub istotne uchybienia w zakresie:

1. Podnoszenia kwalifikacji.
2. Dokumentowania działań, planowania pomocy na rzecz klientów pomocy społecznej z wykorzystaniem narzędzi pracy socjalnej, w tym zawierania kontraktów socjalnych.
3. Prowadzenia postępowania w sprawie przyznawania świadczeń z pomocy społecznej.
4. Współpracy z administracją zakładów karnych/aresztów śledczych w ramach Porozumienia zawartego pomiędzy MPiPS i CZSW.
5. Oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Sposobu planowania pomocy dla w/w osób.
6. Zapewnienia odpowiedniego wsparcia (opieki) na czas oczekiwania na umieszczenie w całodobowej placówce.
7. Brak zapewnionej gotowości udzielania schronienia osobie bezdomnej.

Ponadto do uregulowania sytuacji zatrudnienia pracowników socjalnych, ze względu na pełnienie obowiązków kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej przez jednego z nich.

Odpowiedzialność za uchybienia w kontrolowanym zakresie ponosi Kierownik Ośrodka.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do znajdującej się w Ośrodku Pomocy Społecznej książki kontroli pod poz.1.

Pouczenie

Na podstawie § 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z 2005r. ze zm.) Kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pisemne zastrzeżenie do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględniania zastrzeżeń, w całości lub części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których: jeden przekazano Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogdańcu, drugi Wójtowi Gminy Bogdaniec, trzeci egzemplarz pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Podpis nieczytelny

Podpis nieczytelny

.....

.....

Krystyna Chabowska
Starszy Inspektor Wojewódzki
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
W Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

mgr Rafał Deptuła
z up. Wójta
Starszy Pracownik Socjalny

Podpis nieczytelny

.....

Bogdaniec, dnia 11.05.2015r..

Krzysztof Frisoli
Starszy Inspektor
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
W Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Gorzów Wlkp., dnia 22 kwietnia 2015 r.